

Stoki [Skoki?]¹, 30 sierpnia [1392]²

Szlachta polska zebrana w Stokach [Skokach?] zwraca się do wielkiego komtura zakonu krzyżackiego Wilhelma von Helfensteina, wielkiego marszałka zakonu krzyżackiego Engelharda Rabego, komturów oraz całego Zakonu w związku ze naruszeniem przez stronę krzyżacką pokoju wieczystego [tj. pokoju kaliskiego z 1343]. Doszło do tego w związku z wzięciem przez Zakon w zastaw zamku Złotoria oraz odparciem sił starosty dobrzyńskiego [Krystyna z Ostrowa] spod obleganego przezeń zamku w Bobrownikach oraz zajęciem przez krzyżaków ziemi dobrzyńskiej. Wszystkie te terytoria należą do Królestwa Polskiego. Wystawcy żądają ich zwrócenia. W przeciwnym razie o nieprawościach krzyżaków wyrządzonych Królestwu Polskiemu zostaną powiadomieni wszyscy chrześcijańscy władcy i szlachta.

Kop.: GSPK, Pergament Urkunden, Schiebl. 59, nr 9, w instrumencie notarialnym notariusza publicznego autorytetu cesarskiego Mikołaja Rampardi sporządzonym na zamku w Malborku w refektarzu letnim na zlecenie wielkiego komtura Wilhelma von Helfensteina, oryg. był sporządzony na karcie papierowej i uwierzytelniony dziesięcioma pieczęciami w zielonym wosku, z czytelnymi legendami, których notariusz publiczny nie zechciał jednak odczytać i ich brzmienia w instrumencie zamieścić.

Wyd.: Codex diplomaticus Prussicus, Bd. 4, nr 109; Lites, t. 2, dodatek, nr 30 (s. 415, 416).

Reg.: RHD 2, nr 1295 (mylna informacja, że instrument został sporządzony w malborskim Karwanie, gdzie jednak zleceńodawca tylko dostarczył list do notariusza publicznego i wydał polecenie jego transumowania).

^aVenerandis viris et dominis supremo commendatori³, marschalco⁴, commendatoribus [s] totique conventui Cruciferorum de Prusia etc. ^bVenerandi domini! Scimus plenarie neque nobis vertitur in dubium, quod eorum que nobis frequencis cum certis litterarum vestrarum tenoribus cum verbali nunciorum prolacione vestra solercia pluries intimavit, tenaci memorie commendastis, nec a vestra noticia lapsus est usque in presens tempus, quomodo videlicet treuge pacis inter Regnum Polonie, ab una, et Ordinem vestrum, parte ab altera, per predecessores nostros et vestros a multis transactis temporibus facte sunt et statute perpetuis temporibus durature, quas eciam firmiter et absque corruptela qualibet obtulistis continuo se tenere, asserentes eas in eo firmitatis robore fore dispositas et in formam stili subtilitate redactas, quod nec scribarum presencium nec in futurum nascendorum subtilitas ad tantam possit ingenii subtilitatem ascendere, quod litteras super constitutionem treugarum huiusmodi quis valeret similes conficere vel eciam meliores, nec invenietur inter mundi artifices, qui tanta vingeret ingenii solercia, quod tam ornatis sculpturis sigillum posset sculperere, quale litteris treugarum predictarum est appensum. Nuper tamen, hiis minime suffragentes, castrum Slotoria⁵, quod antiquis temporibus est castrum Regni Polonie, recepistis in obligationem. Demum postquam nuperrime terram Dobrinensem, que terra sicut vobis clare patet est de substantia dicti Regni, de manibus adversarii nostri recepimus, circa castrum Dobrowniki [s]⁶ capitaneum Dobrinensem⁷ cum exercitu modico possumus ad recipiendum ipsum castrum, cui quidem capitaneo pluries scripsistis, quod ipsum in suis agendis non debuissetis impetere neque per quemquam de vestris terris permittere quomodolibet, quibus nos assecurati, tanto pauciozem populum circa castrum reliquimus memoratum. Interim autem valido exercitu congregato prefatum capitaneum ab ipso castro repulistis, ipsumque pro vobis recepistis, quod eciam castrum est de corpore dicti Regni. Novissime vero, premissis non contenti, terram Dobrinensem predictam hostiliter invadentes nulla penitus defidacione previa, in prefati Regni magnum preiudicium recepistis, de quibus omnibus predictas treugas totaliter et ultimum violastis. Unde vestram universitatem hortamur attentius ammonentes, quatenus predicta castra necnon terram ipsi Regno Polonie restituatis, viceversa scituri certissime, quod si secus in hac

parte feceritis, omnes iniurias, gravamina, molestias et pressuras, quas in premissis et multis aliis sepedicto Regno pluries intulistis, omnium mundi regum, principum, militum, nobilium et clientum noticie sub forma querele deducere volumus ubilibet, ubi tocius Christianitatis latitudine sit diffusa. Datum in Stoky ipso die Felicis et Aucti martirum beatorum. ^cEx parte prelatorum, castellanorum, palatinorum tociusque baronie, necnon nobilium, militum et clientum Regni Polonie.

^a *Poprzedzone następującą formułą instrumentu notarialnego:* Cuius vero superscripcionis tenor est talis.

^b *Poprzedzone następującą formułą instrumentu notarialnego:* Tenor autem littere ab intra memorate est iste.

^c *Poprzedzone następującą formułą instrumentu notarialnego:* Subscripcionis eiusdem littere predictae ab intra est iste.

¹ D. Wróbel (*Elity polityczne Królestwa Polskiego wobec problemu krzyżackiego w czasach Władysława Jagiełły*, Lublin 2016, s. 73, 74) wnioskuje, że miejsce wystawienia mogło być identyczne ze Stokami pod Radomiem, wsią o tej samej nazwie pod Piotrkowem Trybunalskim lub Skokami (przy założeniu pomyłki w odczycie) w ziemi lubelskiej.

² Datę roczną listu wyznacza data roczna instrumentu notarialnego, zob. też wyd.

³ Wilhelm von Helfenstein (starszy), wójt działdowski 1382, kompan komtura gdańskiego 1382, kompan komtura ostródzkiego przed 1384, wójt w Laskach 1384–1387, komtur starogrodzki 1387–1391, wielki komtur 1391–1404, komtur grudziądzki 1404–1410 (Jähnig, s. 291, 304, 313; Heckmann, s. 207, 224, 286, 322, 379, 414, 423, 538).

⁴ Engelhard Rabe, komtur radzyński 1383–1387, wielki marszałek i komtur królewiecki 1387–1392, komtur toruński 1392–1397 (Jähnig, s. 292, 310, 314; Heckmann, s. 210, 440, 472, 577).

⁵ Złotoria, wieś, gmina Lubicz, powiat toruński, woj. kujawsko-pomorskie.

⁶ Bobrowniki, wieś, dawniej miasto, gmina loco, powiat lipnowski, woj. kujawsko-pomorskie.

⁷ Krystyn z Ostrowa h. Rawa, ochmistrz królowej Jadwigi Andegaweńskiej 1397–1395, 1396, kasztelan sandomierski 1392–1406, wojewoda sandomierski 1406–1410, kasztelan krakowski 1410–1430, tenutariusz kazimierski 1383–1386, starosta dobrzyński 1391, starosta sandomierski 1407–1408, starosta krakowski 1411–1418, pełniący obowiązki sędziego krakowskiego 1413 (PSB 24, s. 564–566; UM, s. 67, 112, 176, 226, 288, 301, 352; UKD, s. 293, 309; G. Rutkowska, *Urzednicy królowej Jadwigi Andegaweńskiej. Spis*, w: *Nihil superfluum esse. Prace z dziejów sredniowiecza ofiarowane Profesor Jadwidze Krzyżaniakowej*, red. J. Strzelczyk, J. Dobosz, s. 379, 380, 388).